

وزارت کشور

سازمان شهرداری و دهیاری های کشور

ستاد مرکزی اربعین حسینی
کمیته فرهنگی و آموزشی

شبه نامه اجرایی دومین پوش ملی

امداد زینت اربعین

در پرتو اخلاق نبوی، کرامت حسنی و رأفت رضوی

باسمه تعالی

یکی از مصادیق قوت را امروز دنیای اسلام دارد مشاهده می کند و آن، راهپیمایی اربعین است؛ و اَعِدُوا لَكُمْ مَا اسْتَطَعْتُمْ مِنْ قُوَّةٍ. راه پیمایی اربعین قوت اسلام است، قوت حقیقت است، قوت جبهی مقاومت اسلامی است که این جور اجتماع عظیم میلیونی راه می افتند به سمت کربلا، به سمت حسین، به سمت قلّه و اوج افتخار فداکاری و شهادت که همه ی آزادگان عالم باید از او درس بگیرند. از روز اول هم که اربعینی به وجود آمد، اهمّیت اولین اربعین به همین اندازه بود. اهمّیت اربعین اول این بود که رسانه ی پُر قدرت عاشورا است. از روز عاشورا تا روز اربعین - بنا بر یک روایت روزی است که اهل بیت برگشتند به کربلا - این چهل روز، چهل روز فرمانروایی منطق حق در میان دنیای ظلمانی حاکمیت بنی امیه و سفیانی ها بود. رسانه ی حقیقی [یعنی] فریاد زینب کبری، فریاد حضرت سجّاد؛ در کجا؟ در کوفه، در شام، در آنجایی که ظلمات محض بود؛ اینها بزرگ ترین رسانه بود. همین ها بود که عاشورا را نگه داشت، همین ها بود که عاشورا را به امروز رساند. تاریخ و ریشه ی این روز اربعین و ماجرای اربعین این است. آن روز اهل بیت (علیهم السلام) طوفانی به پا کردند با این حرکت چهل روزه؛ یک طوفان به پا شد در آن اختناق عجیب. در آن روزگار، اختناق این قدر است که دوروبر امام حسین، فرزند پیغمبر، نوه ی پیغمبر، جگر گوشه ی زهرا ی اطهر، ۷۲ نفر بیشتر باقی نمیمانند. در یک چنین روزگاری، ماجرای توأبین را در کوفه به وجود آورد، مدینه را منقلب کرد، شام را منقلب کرد، به طوری که رژیم سفیانی برافتاد؛ این حرکت عظیم اربعینی زینب کبری و اهل بیت (علیهم السلام) بود.

مقام معظم رهبری ۱۳۹۸/۷/۲۱

این روزها روزهای نزدیک به اربعین است. پدیده ی بی نظیر و بی سابقه این سال های اخیر، پیاده روی (اربعین) میان نجف و کربلا یا بعضی از شهرهای دورتر از نجف تا کربلا است؛ بعضی از بصره، بعضی از مرز، بعضی از شهرهای دیگر، پیاده راه می افتند و حرکت میکنند. این حرکت عشق و ایمان است؛ ما هم از دور نگاه میکنیم به این حرکت، و غبطه میخوریم به حال آن کسانی که این توفیق را پیدا کردند و این حرکت را انجام دادند: "گرچه دوریم به یاد تو سخن میگوییم / بُعد منزل نبود در سفر روحانی" این کسانی که این راه را طی کردند و این حرکت عاشقانه را و مؤمنانه را دارند انجام میدهند، واقعاً دارند حسنه ای را انجام میدهند. این یک شعار بزرگ است، لا تُحِبُّوا تَمَایْرَ اللّهِ، این بلاشک جزو شعائر الله است. جا دارد که امثال بنده که محروم هستیم عرض کنیم که «یا لیتمنا کنا مکرم فنفضوز فوراً عظیماً».

مقام معظم رهبری ۱۳۹۴/۸/۰۹

مقدمه

راهپیمایی اربعین حسینی در جهان تشیع، سنتی دیرینه بوده که بیش از ده سال است به عنوان یکی از بزرگترین و باشکوهترین رویدادهای اجتماعی و فرهنگی بین‌المللی در معرض دید ناظران بین‌المللی و صاحب‌نظران و اندیشمندان و رسانه‌های جمعی قرار گرفته است.

در سال جاری با عنایت به تغییر شرایط جهانی در راستای کنترل فراگیری ویروس کرونا، دولت عراق تصمیم به پذیرش محدود زوار اربعینی از سایر کشورها مبتنی بر رعایت شیوه‌نامه‌های بهداشتی نموده است که اهمیت اجرای اقدامات فرهنگی و اجتماعی باهدف امتداد دستاوردهای این رستاخیز فرهنگی عظیم بین‌المللی برای جریان یافتن آموزه‌های گران‌سنگ آن در زندگی روزمره و حیات اجتماعی شهروندان را بیشتر آشکار می‌نماید. با مطالعه اجمالی شیوه تعاملات اجتماعی و فرهنگی شرکت‌کنندگان این مراسم از هویت‌ها، ملیت‌ها و حتی ادیان و مذاهب مختلف، نکات و گزاره‌های قابل توجهی مشاهده می‌شود که می‌تواند به الگویی جدید برای شکل‌گیری تعاملات اجتماعی بر مبنای همدلی و مشارکت همگانی برای رشد فضایل اخلاقی و انسانی در جوامع تبدیل شود. در الگوی زیست اربعینی، فضیلت عظیم زیارت اربعین حسینی، به عنوان نماد وصول به قله شرافت و انسانیت در امور مادی و معنوی، هدف مشترک این سیل خروشان رندهای بهم پیوسته عاشقان و شیفتگان امام حسین (ع) به عنوان انسان کامل و نماد تمامی ارزش‌ها و فضایل اخلاقی و انسانی قرار می‌گیرد.

شرکت‌کنندگان رزمایش عظیم فرهنگی و معنوی اربعین، برای رسیدن به این هدف مقدس با ایثار و بذل تمام توان مادی و معنوی خود، یکدیگر را یاری می‌رسانند. شناخت، تبیین، تقویت و تمرین فرهنگ و اصول زیست اربعینی می‌تواند راه‌گشای برون‌رفت از مصائب و مشکلات دنیای مدرن و زمینه‌ساز تحقق تمدن نوین اسلامی مورد تاکید مقام معظم رهبری (حفظه‌الله) باشد. اربعین، پرچم برافراشته نهضت ابا عبدالله‌الحسین (ع) و محور وحدت و همگرایی است. پیام اصلی اربعین، زندگی بر محور توحید است که در آن انسان‌ها از هر نوع نژاد و قومیت و فرهنگ، حق بردگی و کرنش در برابر قدرت‌های دنیوی اعم از زورسالاران و زورسالاران را ندارند و همه، بنده و تسلیم خدای یگانه هستند؛ همانگونه که امام حسین تسلیم خدا بود؛ **و قلبی لقلبکم سلم.**

اولین مبلغ مکتب امام حسین (علیه‌السلام)، خاتم النبیین (ص) بود که فرمود: **إِنَّ الْمَسِيحَ مَصْبِاحَ الرَّهْبِيِّ وَ مَفِيئَةَ النَّجَاةِ.**

دهه آخر ماه صفرالمظفر، دومین ماه گاه‌شمار هجری قمری، یادآور مصائب اهل بیت پیامبر (ص) در اربعین حسینی، رحلت پیامبر اعظم (ص)، شهادت امام حسن مجتبی (ع) و امام رضا (ع) می‌باشد.

همچنین این مناسبت‌ها در سال جاری با هفته دفاع مقدس و سالگرد مقاومت هشت‌ساله در مقابل تهاجم ناجوانمردانه مزدوران تحت حمایت استکبار جهانی مقارن شده است. دفاع مقدس ملت ایران، عرصه تجلی همین الگوهای عملی و رفتاری مستند به سیره پیشوایان دینی و فرهنگ ایرانی اسلامی است که توانست حماسه‌ای بی‌بدیل را در تاریخ تمدن ایرانی و اسلامی ثبت نماید. همه آنچه تبیین شد فرصتی مناسب است تا از رهگذر گرامیداشت این مناسبت‌های مهم، تبیین و ترویج الگوهای عملی و رفتاری این اسوه‌های اخلاق و انسانیت و گرمی‌داشت یاد و خاطره حماسه‌سازان هشت سال دفاع مقدس در دستور کار برنامه‌ریزان و فعالان اجتماعی و فرهنگی قرار گیرد. ضروری است به دلیل شرایط خاص کنونی و ضرورت اعمال محدودیت در اجتماعات و فاصله‌گذاری اجتماعی، با استفاده از تجربیات اجرای فعالیت‌های اجتماعی و فرهنگی دوران شیوع کرونا، ضمن بکارگیری ایده‌های خلاقانه، برنامه‌های مناسبی را برای گرامیداشت این مناسبت‌ها اجرایی شود که به‌همین منظور شیوه‌نامه اجرایی دومین پویش ملی "امتداد زیست اربعینی در پرتو اخلاق نبوی، کرامت‌حسنی و رأفت‌رضوی" برای اجرا در سراسر کشور ابلاغ می‌شود.

۱. اهداف

- ۱-۱- تبیین و ترویج کدهای اخلاقی بومی متناسب با مقتضیات سبک زندگی ایرانی و اسلامی مستند به سیره و سبک زندگی پیامبر اعظم (ص)، اهل بیت مطهر ایشان و شهدا و ایثارگران دفاع مقدس.
- ۲-۱- تعمیق هویت دینی و پیوند معنوی شهروندان با الگوهای شخصیتی و رفتاری مطلوب جامعه اسلامی.
- ۳-۱- ارتقاء نشاط معنوی، احساس مسئولیت اجتماعی و روحیه مشارکت‌جویی اجتماعی شهروندان.
- ۴-۱- تقویت وحدت امت اسلامی و مقابله با عوامل تفرقه‌انگیزی.
- ۵-۱- تقویت روحیه مقاومت و تاب‌آوری ملی و استکبار ستیزی.
- ۶-۱- بصیرت‌افزایی دینی و تبیین معارف اسلامی و انقلابی.

۲. محورها و اصول زیست اربعینی

- ۱-۲- همدلی و هم‌افزایی برای تحقق اهداف و آرمان‌های مشترک.
- ۲-۲- ارائه خدمات انسان دوستانه و بدون منت، فارغ از ملاحظات نژادی، مذهبی و ملی.
- ۳-۲- رعایت نکات اخلاقی و اصول حسن همجواری و هم‌نشینی.
- ۴-۲- اجتماع محوری و نفی فردیت، فردگرایی، انحصارطلبی، انحصارگرایی و ترویج ایثارگری.
- ۵-۲- تقدم مصالح و منافع عمومی بر خواست و منافع شخصی.
- ۶-۲- ضرورت تاب‌آوری، تحمل و صبر در برابر انواع ناملازمات، سختی‌ها و دشواری‌ها.
- ۷-۲- خودشناسی، خودسازی و آسیب‌شناسی رفتار و سلوک فردی و اجتماعی.
- ۸-۲- تمرین مجاهدت و نفی راحت‌طلبی.
- ۹-۲- کاهش وابستگی‌ها و علایق مزاحم در مسیر پیشرفت و تعالی.
- ۱۰-۲- سبک‌باری و ساده‌زیستی.

۳. اهم برنامه‌ها و اقدامات اجرایی شهرداری‌ها و دهیاری‌ها

- ۱-۳- فضاسازی و تبلیغات شهری متناسب با مناسبت‌های دهه آخر ماه صفر و هفته دفاع مقدس.
- ۲-۳- ترویج قرائت سراسری زیارت اربعین حسینی(ع) با تأکید بر استفاده از ظرفیت فضای مجازی و پخش سراسری در میداين، اماکن تجمع و گذرگاه‌های اصلی شهر و روستا.
- ۳-۳- ترویج قرائت سراسری زیارت حضرت رسول اعظم (ص) با تأکید بر استفاده از ظرفیت فضای مجازی و پخش سراسری در میداين، اماکن تجمع و گذرگاه‌های اصلی شهر و روستا.

- ۳-۴- ترویج قرائت سراسری صلوات خاصه و زیارت امام رضا (ع) با تأکید بر استفاده از ظرفیت فضای مجازی و پخش سراسری در میادین، اماکن تجمع و گذرگاه‌های اصلی شهر و روستا.
- ۳-۵- تبیین و ترویج نکات اخلاقی شهروندی با الهام از بیانات و سیره پیامبر اسلام، امام حسن و امام رضا (علیهم‌السلام).
- ۳-۶- برگزاری مسابقات فرهنگی و هنری مرتبط با مناسبت‌های دهه آخر ماه صفر و هفته دفاع مقدس در قالب عکس، نقاشی، دل‌نوشته، خاطره‌نویسی، داستان کوتاه و ...
- ۳-۷- ایجاد نمایشگاه‌های عکس و نگارگردهای خیابانی با موضوع خاطرات تصویری حماسه هشت‌سال دفاع مقدس، راهپیمایی عظیم اربعین حسینی (ع) و زیارت اهل بیت (ع).
- ۳-۸- اجرای دیوارنگاره و دیوار نوشته با موضوع شخصیت پیامبر اعظم (ص)، اهل بیت مطهر ایشان و حماسه دفاع مقدس.
- ۳-۹- برگزاری برنامه‌های حضوری و مجازی اکرام و اطعام حسنی و رضوی (ع) به منظور جمع‌آوری کمک‌های مردمی و توزیع بین نیازمندان با مشارکت نهادهای ذی‌ربط، هیئات مذهبی و گروه‌های مردمی و جهادی.
- ۳-۱۰- تقویت شبکه محلی خادمااران رضوی با هماهنگی دفاتر آستان قدس رضوی برای ارائه خدمات خیریه به شهروندان.
- ۳-۱۱- اجرای طرح رحمت‌نبوی و رأفت‌رضوی با همکاری خیرین، هنرمندان، ورزشکاران و سایر گروه‌های مرجع برای آزادی زندانیان جرایم غیر عمد و جرایم مالی.
- ۳-۱۲- تصویرسازی بارگاه مطهر رضوی و ترویج زیارت نیابتی با همکاری آستان قدس رضوی در محلات شهری و روستایی.
- ۳-۱۳- تجلیل از خانواده معظم شهدا و ایثارگران گرانقدر دفاع مقدس و مدافع حرم شهر و روستا و شهرداری و دهیاری.
- ۳-۱۴- ارائه خدمات بهداشتی و درمانی توسط خیرین برای ارتقای سطح سلامت و پیشگیری از شیوع بیماری‌ها.
- ۳-۱۵- تقدیر از خیرین و هیئات مذهبی و گروه‌های مردمی و جهادی پیشتاز همدلی مؤمنانه.
- ۳-۱۶- برگزاری مسابقات ادبی و هنری شوق زیارت با محوریت ترویج فرهنگ زیارت.
- ۳-۱۷- ایجاد میزهای مشاوره تربیتی و اخلاقی بصورت حضوری و مجازی.
- ۳-۱۸- تقدیر از خادمین بهداشت و سلامت.

۴. برخی کدهای اخلاقی مستند به سیره و سبک زندگی پیامبر اعظم (ص)، امام حسن مجتبی (ع) و امام رضا (ع)

- ۱-۴- صلح رحم، معاشرت و احوالپرسی و میانجی گری صلح و آشتی بین دوستان، بستگان و خویشان.
- ۲-۴- چشم پوشی و پذیرش عذر و پشیمانی، پرهیز از افشای خطای شخصی دیگران انتقام جویی فردی.
- ۳-۴- عیادت از دوستان و خویشاوندان بیمار و کمک و مساعدت به آنها.
- ۴-۴- بخشندگی، سخاوت، معاشرت با فقرا و نیازمندان، بخشش و کمک و اهتمام به برآوردن نیاز دیگران.
- ۵-۴- تقدم در سلام کردن، خوش خلقی، خنده رویی و رعایت ادب و احترام در معاشرت با دیگران.
- ۶-۴- مشورت با افراد متخصص در کارها و تصمیم گیری ها و خوب گوش دادن به سخنان افراد.
- ۷-۴- مهربانی و احترام با کودکان و سالمندان.
- ۸-۴- مقدم کردن صبر و بردباری بر خشم، پرهیز از جدل و مناظره در گفتگو با دیگران و صبر بر گستاخی و بی ادبی دیگران.
- ۹-۴- خوش بیان و منطقی بودن پرهیز از دشنام گویی، توهین، عیوب جویی، تحقیر و تمسخر دیگران.
- ۱۰-۴- برنامه ریزی برای اوقات شبانه روز و وفاداری به عهد و پیمان و قول و قرار.
- ۱۱-۴- احترام به حقوق، حدود زندگی و شخصیت انسانی دیگران.
- ۱۲-۴- قناعت در خوراک، پوشاک و امکانات زندگی و پرهیز از اسراف و مصرف نا بجا.
- ۱۳-۴- ترجیح ضابطه و قانون بر رابطه.
- ۱۴-۴- مفید بودن، مسئولیت پذیری، انجام کارهای شخصی و پرهیز از تحمیل بر دیگران.
- ۱۵-۴- آراستگی ظاهری، استفاده لباس تمیز و مرتب، خوش بویی و رعایت بهداشت.
- ۱۶-۴- یادآوری دائمی و شکر نعمت های الهی.
- ۱۷-۴- پرهیز از زیاده گوئی، تملق و چاپلوسی.
- ۱۸-۴- علاقه مندی به میهمان و میهمان نوازی در حد توان.
- ۱۹-۴- بردباری، صبر و شکیبایی در برابر سختی ها و ناملازمات روزگار.

- ۴-۲۰- شجاعت، حق‌گویی و حق‌طلبی در همه حالات و پرهیز از دروغ‌گویی.
- ۴-۲۱- پرهیز از سخن‌چینی، ایجاد اختلاف و تفرقه افکنی،
- ۴-۲۲- تواضع و فروتنی و پرهیز از غرور و تکبر.
- ۴-۲۳- تلاوت زیاد قرآن و تفکر و تدبر در مفاهیم آن.
- ۴-۲۴- علم‌جویی، دانش‌افزایی و فضیلت‌طلبی.
- ۴-۲۵- مناعت‌طبع و عزت‌نفس در برابر لذائذ و نعمت‌های مادی و پرهیز از جاه‌طلبی.